GAZETA LWOWSKA

W Poniedziałek Nro. 92. 9. Czerwca 1817.

Na pół roku, to iest: od dnia 1. Lipca do ostatniego Grudnia, zaczyna się na tę gazetę nowa prenumerata. Uprasza się więc wszystkich, życzących sobie ią nadal trzymać tak w Galicyi, iako i za Granicą, aby ią nie gdzie indziey, iak tylko na nayblizszych Pocztach ieszcze przed końcem tego miesiąca zapisali, gdyż po rozebraniu pierwszego nakładu, późnieysi Prenumeratorowie pierwszych numerów otrzymać nie będą mogli. Cena prenumeraty wynosi Dwadzieścia i Dwa Złote Reńskie w Walucie Wiedeńskiey.

Wiadomości kraiowe.

Z Wiednia dnia 31. *Maia.* — Hrabia Buol-Schauenstein, J. C. K. Apostolskiey Mości rzeczywisty tayny Radca i Poseł na Seymie Niemieckim, zaszczycony przez N. Pana W. Krzyżem Królewsko-Węgierskiego orderu S. Szczepana.

N. Cesarzowa i Królowa, iako naywyższa Opiekunka szlacheckiego orderu Krzyża gwiaździstego, ozdobiła w dniu uroczystości Znalezienia S. Krzyża tymże orderem Arcy-Xiężniczki Austryackie, oraz WW. Xiężniczki Toskańskie, Maryę Ludwikę i Teressę Franciszkę, tudzież wiele Dam rodem swoim znakomitych, a między temi Karolinę z Hrabiow Potockich Hrabinę Starzeńską, Karolinę z Hrabiow Drohojowskich Hrabinę na Orawie i Liptowie Komorowską, i Maryę Annę z Hrabiow Potockich Hrabinę Krasicką.

Wiadomości zagraniczne.

Wielka Brytaniia.

Rosprawy nad Poselstwem Pana Canninga do Lizbony (w latach 1814 i 1815), które były w Izbie niższey dnia 6go Maia, są tak interessuiącemi, że czytelnikom naszym niektóre szczegóły z onychże udzielić chcemy. Wniosek Pana Lambtona (który 279 głosami przeciwko 96 odrzucono) zmierzał bowiem do następuiących rezolucyi:

Że dnia 18go Lipca 1814 Lord Castlereagh list urzędowy do P. Tomasza Sydenhama, Posła Królewskiego przy Dworze Lizbońskim posłał, uwiadomiaiąc go o życzeniu Xięcia Rejenta, aby wydatki swoie na zwyczayną stopę (5000 funt. szterl. rocznie) ograniczył, ponieważ nie było żadney przyczyny do dalszego oznaczenia wydatków Sług Jego Królewskiey Mości w Lizbonie według stopy tak wysokiey, iak podczas woyny na Półwyspie.

Że wkrótce po tym liście urzędowym, dnia 3ogo Lipca 1814go P. Jerzy Canning pod pozorem powinszowania Królewskiey Rodzinie Portugalskiey powrotu z Brazylii, Posłem do Lizbony z roczną pensyą 14,000 funt. szterl., 1500 funt. szterl. na ekwipaż, i 3380 funt. szterl. na śrebrny serwis stołowy, ogółem z wyznaczeniem ma summy 18,880 funt. szterl. (188,800 ZR.) mianowanym został.

Że to mianowanie nie zgadza się z listem urzędowym przez Lorda Castlereagha do P. Sydenhama pisanym, w owoczesnych stosunkach politycznych wcale żadnego powodu nie ma, a przeto iest wzręcz trwonieniem pieniędzy skarbowych usprawiedliwić się nie mogącem.

P. Lambton twierdził, że Ministerium (w lecie 1814) za rzecz potrzebną uznało wzmocnić się wsparciem P. Canninga i przyiacioł iego, i że układy o to dnia 29go Lipca do skutku przyszły, a nazaiutrz mianowanie P. Canninga Posłem do Lizbony, P. Huskissona mianowanie Dozorcą lasów i borów (surveyor of woods and forests), a P. Wellesleja Polego mianowanie Dyrektorem monety (master of the mint) w pismach publicznych ogłoszono. Tymczasem miał Lord Strangford (Poseł Angielski przy Dworze Brazyliyskim) ieszcze pod dniem 20stym Lutego pomienionego roku donieść, że Xiążę Rejent Portugalski do Europy powrócić zamyśla; daley zaś pod dniem 21wszym Czerwca oznaymić, że sobie Jego Królewicowska Mość pod tąż samą zasłoną (to iest floty Angielskiey) do Portugalii powrócić życzy,

pod którą się z tamtąd do Brazylii puścił. Odebranie pierwszego doniesienia (które w dniu 24tym Kwietnia nastąpiło) nie mogło, zdaniem P. Lambtona, żadną miarą bydź przyczyną mianowania P. Canninga Posłem, ponieważ w długi czas po otrzymaniu tegoż doniesienia, Pana Sydenhama szczególnie tylko w charakterze pełnomocnego Ministra potwierdzono, i do ograniczenia wydatków iego na rzeczoną stopę, napominano. Równie tak mało dopuszczał P. Lambton, aby powyższe mianowanie z powodu odebrania drugiego doniesienia, które dopiero dnia 26go Sierpnia nastąpiło, pochodzić miało; ponieważ P. Canning blisko o cały miesiąc wprzódy Posłem został. Nadto, Poseł Portugalski (Hrabia Fanchal) nigdy o zamierzonym powrocie Monarchy swoiego do Europy, nie słyszał. Z tych więc powodów proponował P. Lambton, aby Izba powyższe rezolucye przyięła.

Lord Castlereagh oświadczył się gotowym do przyięcia na siebie całey odpowiedzialności, któraby z poselstwa P. Canninga dla Ministrow wyniknąć mogła. „Wcale iest niesłuszna (mówił) brać pensyę P. Sydenhama za miarę wydatków dla Poselstwa potrzebnych. Zresztą nie wynosiła pensya Pana Canninga 14,000 — lecz tylko 8000 funt. szterl. (zwyczayna pensya Posła drugiey klassy). Wszystko inne było dodatkiem nadzwyczaynym. Co się tycze potrzeby Poselstwa, otrzymał Xiążę Rejent Angielski od Xięcia Rejenta Brazyliyskiego list dnia 2go Kwietnia 1814go datowany, w którym ostatni życzenie swoie powrócenia do Europy wyraźnie wyrzekł. Poselstwo P. Canninga zostało dopiero dnia 6go Sierpnia pomienionego roku uchwalonem, gdy iuż więcey żadna wątpliwość o powrocie Xięcia Rejenta z Brazylii zachodzić nie zdawała się, a rzeczywiste mianowanie go Posłem przy Dworze Lizbońskim, nastąpiło dopiero dnia 26go Sierpnia, gdy rapport Lorda Strangforda wszelką wątpliwość o pomienionym powrocie uchylił, i gdy iuż do Rio-Janeiro dla odwiezienia Dworu Portugalskiego do Europy, eskadrę posłać postanowiono. Albo myśli może szanowny Gentleman (P. Lambton), iż Ministrowie eskadrę na Atlantycki Ocean wysłali, ażeby mianowanie Posłem przyiaciela swoiego usprawiedliwie? Inne Dwory Europeyskie, co z Portugaliią w tak ścisłych związkach nie zostawały, powysyłały podobne i ieszcze kosztownieysze Poselstwa. Król Francuzki wysłał Xięcia Luxembourga; Cesarz Rossyyski, Ministra drugiego stopnia. *Byłoby to więc w nay*wyższym stopniu niepolitycznie, gdyby Wielka Brytaniia podobneyże uwagi dla tak wiernego Sprzymierzeńca nie była okazała, tem bardziey, gdy Dwór Portugalski dla okazania wdzięczności swoiey za uczynione mu przysługi, umyślnego Posła do Anglii wysłał. Lecz powiadaią, że mianowanie Posła nie pierwey powinno było nastąpić, dopókiby Xiążę Rejent Brazyliyski nie był rzeczywiście do Europy przyiechał. Ale nie musiano ż Posłowi dać czasu dla uczynienia przygotowań na przyięcie Xięcia Rejenta potrzebnych? Szanowny móy przyiaciel (P. Canning) na posłane doń wezwanie, w pierwszych dniach Września przybył do Londynu; że zaś flota do Brazylii przeznaczona, która Xięcia Rejenta przewieźć, i Pana Canninga do Lizbony wziąć miała, nie prędzey, iak w Październiku, wypłynąć mogła, w tem była wina nieprzyiazney pogody i wiatrów przeciwnych.“—Po tem wszystkiem proponował Lord Castlereagh co do wniosku Pana Lambtona poprzednicze rozstrzygnienie (previous question), to iest, czyli nad nim w ogólności głosować się ma.

Tu powstał Sir Francis Burdett, aby (iak się ministeryalna gazeta Londyńska Kuryer wyraża) w mowie co do rozumowania płytkiey, a co do wyrazów pospolitey okazać, że utworzenie tego poselstwa i poruczenie go P. Canningowi było iedną z nayuagannieyszych i nayhaniebnieyszych czynności Ministrow, którzy tego dla Skarbu, nie mniey iako i dla sławy Państwa, tudzież dla charakteru Polityków w naywyższym stopniu szkodliwego kroku, tym iedynie celem chwycili się, aby sobie nową i przemożną podporę w Izbie niższey zrobić.

Admirał Sir John Beresford, tenże sam, którego z eskadrą Angielską po Xięcia Rejenta do Brazylii posłano, oświadczył, że mu pomieniony Xiążę, zaraz po przybyciu iego do Rio-Janeiro, i w kilkunastu późnieyszych rozmowach potwierdzenie życzenia swoiego, aby się do Europeyskich posiadłości swoich wrócić, ponawiał; że nie prędzey, iak w Kwietniu 1815go przeciwnie się oświadczył; i że, gdyby zaraz z początku tym tonem był mówił, naówczas on (Admirał Beresford) z eskadrą swoią ani pięciu dni w Rio-Janeiro nie byłby czekał.

Po małey chwili, gdy się ze strony opozycyyney nikt do mówienia nie zgłaszał, powstał P. Canning, i zabrał głos w te słowa: „Nie spodziewam się, aby mię Izba o naganne ociąganie się obwiniała dla tego, że dopóty czekałem z wystąpieniem na obronę

moią i przyiacioł moich, dopóki z mow kilkunastu szanownych Współczłonków, skarg przeciwko mnie i Ministrom zaniesionych, w całey ich rozciągłości nie poznałem. Po kilkoletnich gróźbach i trzymiesięcznych przygotowaniach, spostrzegam liczne hufce przeciwko mnie uzbroione, ktory h właściwy zamiar w tym wniosku zapewne dąży do tego, aby okazać, że do dalszego służenia Kraiowi, niezdolny iestem. Spodziewam się, że Izbie zupełnie zadowolniaiące objasnienie na wszystkie przeciw mnie zaniesione skargi, dać zdołam. Te dzielą się na dwie główne części. W pierwszey z nich twierdzą, że Rząd nie w samey rzeczy mniemał, iż Xiążę Rejent Brazyliyski miał wolą wrócenia się do Europy; w drugiey zaś, że Poselstwo było niepotrzebnem i ze zbytecznemi wydatkami połączonem." Tu usiłował P. Canning w wyborney mowie, która głębokie wrażenie na umysłach obecnych osób sprawiła, i którą często głośnemi oskląskami przerywano, okazać, że tak ón, iako i Ministrowie Królewscy przekonanymi byli, iż Xiążę Rejent Brazyliyski w samey rzeczy miał zamiar wrócenia się do Europy, tem bardziey, gdy to Poseł Angielski przy Dworze Brazyliyskim (Lord Strangford) w doniesieniach swoich po dwakroć potwierdzał. „Skoro się (mówił P. Canning daley) z pewnością dowiedziano, że Xiążę Rejent Brazyliyski postanowienie swoie odmienił, uznano poselstwo moie za skończone, i odwołano mię nazad do Anglii. Co się tycze drugiey części oskarżenia, łatwo iest okazać, że Poselstwo nie tylko się usprawiedliwić daie, lecz ż nawet konieeznie potrzebnem było. Dwór Portugalski życzył sobie oddawną, aby się dyplomatyczne stosunki między obydwoma Kraiami przez obopólnych Reprezentantów pierwszego rzędu (przez W. Posłów) odbywały; a gdy Królewsko-Portugalska Rodzina z Europy do Brazylii wyieżdżała, ułożono się wyraźnie, aby Angliia po przywróceniu pokoiu W. Posła do Lizbony albo do Rio-Janeiro wysłała." Co do wydatków, które to Poselstwo za sobą pociągnęło, zapuszczał się P. Canning w dokładne wykazy i porównywania wydatków poprzedników swoich z wydatkami swoiemi, i dowodził, że ostatnie nie przewyższały summy, przez Wydział Izby dla Poselstwa niższego rzędu ustanowioney. Przy końcu mowy swoiey usiłował P. Canning oczyścić się z zarzutu niekonsekwencyi, że przyiął urząd pod Ministerstwem szlachetnego przyiaciela swo ego (Lorda Castlereagha, który, iak wiadomo, z P. Canningiem dosyć długo polityczne miał spory, które w roku 1809, po niepomyślney wyprawie do Walchern, aż do poiedynku doprowadziły). Nie ma nic dziwnieyszego (mówił to P. Canning), iak zarzut ten słyszeć z owych ławek, gdzie ani dwóch sąsiadów nie siedzi, którzyby się w zdaniach swoich daleko mocniey nie różnili, aniżeli się ia kiedy z szlachetnym przyiacielem moim różniłem. Cóżby to było, gdyby w Parlamencie wolno było dopuszczać się takich osobistości, iakie się w żadnem towarzystwie prywatnem nie cierpią? Nareszcie przyszłoby w tey Izbie do scen, iakichby się tylko na Palace-Yard (na placu przed zamkiem Westminsterskim, gdzie niegdyś Hunt, Cobett i ich towarzysze zgromadzenia swoie odprawiali) spodziewać można. Jeżeli zważemy, że podówczas, kiedy ia Ministrem spraw zagranicznych byłem, Margrabia Wellesley Poselstwo do Hiszpanii, a Lord Pembroke Poselstwo do Wiednia przyięli, tedy niepodobna poczytywać mi to za wyznanie własnego upośledzenia się, ze ia (który przedtem sam piastowałem urząd Sekretarza Stanu spraw zagranicznych) teraz pod Lordem Castlereagh urzędu Posła do Lizbony nie odrzuciłem. Proszę mi nakoniec wybaczyć, że Izbę sprawą moią tak długo zatrudniałem, i dziękuię za darowaną mi uwagę. Jeżeli skargi przeciwko mnie zaniesione uchylić zdołałem, poczytuię się za szczęśliwego, że nie bezowocnie mówiłem; ieżeli mi się zaś to nie powiodło, i ieżeli Izba iest tego zdania, że obwinienie mnie iest zasadnem, naówczas było to raz ostatni, że się do względów Izby udawałem."

Gdy potem ieszcze kilkunastu Członków, a między nimi PP Brougham, Tierney i Mackintosh za wnioskiem P. Lambtona, inni zaś, iako to Lord Milton, i PP. Aberkromby i Goudon przeciwko onemuż mówili, pozbierano około północy głosy, i wniosek 270 głosami przeciwko 96 (a zatem większością 174 głosów) odrzucono.

Francya.

Według doniesień z Sztrasburga pod d. 19. Maia, pozwolił Minister Woyny pułkom karabiniierow, kiryssiierow i dragonow zaciągać ludzi na uzupełnienie swoie. Prefekt uwiadomił o tem Burmistrzow i Woytow gminnych w Departamencie. Officer 16go pułku dragonow, maiący sobie pole onym werbunek tych korpusow, przyiechał iuż do Sztrasburga.

Legiiony i pułki woyska Francuzkiego rozłożone będą teraz inaczey, i odmienią tym końcem po naywiększey części stanowiska swoie.

Ten ruch uznaią za potrzebny dla kształcenia i ćwiczenia korpusow woyskowych.

Głoszą, że kilkunastu Jenerałow dawnego woyska Francuzkiego, którzy dotychczas żołd odstawkowy pobierali, przyięto znowu do czynney służby, i mianowano ich Jenerałami Inspektorami piechoty i iazdy.

Gazeta Francyi z dnia 4go Maia zawiera następuiący artykuł: „Jedno z pism publicznych doniosło, że Pani Regnault de St. Jean d'Angely wytrzymała operacyę na kamień. Osoby, które wiedzą, że ta okropna operacya nigdy nie iest tak nagłą, aby ią na tygodnie, miesiące, a nawet i na lata odwlec nie było można, musiały zdumieć się nad tem, iż ta Dama obrała na nią właśnie tę chwilę, w którey rozpoczęto z nią proces, zasługuiący przecież na całą iey uwagę. Ta wiadomość, umieszczona w owem pismie tak formalnie, i dla większego prawdopodobieństwa, nawet z wymienieniem nazwiska Chirurga, który robił operacyę, byłaby bardzo łatwą do przebaczenia, gdyby iey tylko w tym zamiarze nie rozgłoszono, aby Władze rządowe osobą Pani Regault zainteressować. Wiedziano iednakże, iż te Władze bardzo dobrze o prawdziwym stanie zdrowia aresztowaney uwiadomione były. Chciano więc zainteressować Czytelników osobą, oddaną Sądom za przestępstwo polityczne, a to interessowanie się miało podać w nienawiść sądowe środki przeciwko kobiecie, nie będącey wcale w stanie bronienia się. Pobudka ta zasługuie na karę tem większą, ile że Pani Regnault od chwili aresztu swoiego miała wszelką wygodę, iaką tylko areszt dopuszcza, i że wzgląd, iaki na zdrowie iey miano, mógłby był w iey położeniu poczytanym bydź za szczególnieyszą łaskę, gdyby łagodność i dobroć nie były regułą powszechną pod Rządem Burbonów. Wreszcie możemy przyiacioł Pani Regnault uspokoić zupełnie, donosząc im, że tey Damy nie operowano na kamień, i że się tak dalece ma dobrze, iż codzień w ogrodzie prywatnego szpitalu, gdzie się teraz znayduie, przechodzać się może."

Szwecya.

Pisma publiczne zawieraią następuiące wiadomości z Sztokolmu dnia 15. Maia datowane:

Były Porucznik Lindsfelt, podeyrzany o kilka wielkich zbrodni, i przed niejakim czasem pociągniony do odpowiedzi za buntownicze mowy, usił się tu w więzieniu, wkrótce po wysłuchaniu iednego przeciwko niemu świadka. Ciało iego wystawiono w ratuszu na publiczny widok. Posiadał on dwie wsie w Sudermanii.

Jedna z tuteyszych gazet umieściła następuiący przysłany iey artykuł: — „Pewne publiczne pismo, odebrane ostatnią pocztą Angielską, wyłuszcza korzyści, iakieby dla politycznego bytu Szwecyi z ścisleyszego iey związku z iednem lub drugiem Mocarstwem Europeyskiem, według zdania autora, wyniknąć mogły. Mądry Rząd, chcący żyć spokoynie ze wszystkiemi Narodami, działa stosownie do tey uznaney w każdym czasie prawdy: że są pewne przyrodzone, i na wspólnych pożytkach ugruntowane związki, i że im pierwszeństwo dać należy. Dobre życzenia dziennikarzy Angielskich nadaią im prawo do naszey wdzięczności; lecz Obywatel Szwedzki nadto dobrze zna swóy Rząd, aby na chwilę mógł sądzić, iż nadzieię pomyślności kraiowey w iakiem zagranicznem Mocarstwie pokłada. Doświadczenie skłoniło nas do powzięcia wielkiego rozumienia o Xięciu, którego Naród iednomyślnie do następstwa tronu i obrony praw swoich powołał, tak dalece, iż iesteśmy zupełnie przekonani, że ten Xiążę spuszcza się iedynie na swóy Naród, gdy idzie o wielkość i niepodległość iego, i że wolałby raczey obrać śmierć, aniżeli wzywać pomocy w tey mierze obcego Mocarstwa."

Wyszło w Sztokolmie d. 30. Kwietnia urządzenie Królewskie, nie tylko ponawiaiące zakaz wprowadzania wszelkich win, lecz nawet zabraniaiące od 1. Stycznia roku przyszłego 1818 przedawać i używać w całym Kraiu win: Szampańskiego, Burgundzkiego, Kanaryyskiego i t. d., zagranicznych likierów, wódek i piw. Od 1. zaś Październik r. b. niewolno przedawać kawy w publicznych mieyscach. Wykraczaiący będą skazani na znaczną karę pieniężną.

Rozmaite Wiadomości

Baron Reveu, Cesarsko-Austryacki Radca Poselstwa do Brazylii wyprawionego, doniósł z portu La Valetta (na wyspie Malcie) pod dniem 28. Kwietnia, że fregatta Austria żeglugę od wyspy Pola aż do pomienionego portu w siedmiu dniach odprawiła. Podczas wypłynienia z kanału Maltańskiego przez ustawiczne wschodnio-północne wiatry tamowana, zawinęła do portu dla czekania na pomyślnieyszy wiatr do dalszey żeglugi ku cieśninie morskiey pod Gibraltarem. Dnia 28. miała się wieczorem w dalszą drogę puścić. Wszyscy podróżni znaydowali się w naylepszym stanie zdrowia. (Będzie ona czekać w Gibraltarze na fregatę Augustę, która także iuż z Austryackich portów wypłynęła.)